

Duivendrecht,
10 september 2026

Stichting Vrienden van Duivendrecht
Groen en kleinschalig

NOTITIE AAN DE GEMEENTERAAD VAN OUDER-AMSTEL **Van afvalhandhaving naar afvalpreventie**

Voorstel voor een éénjarige proef bij de flats in Duivendrecht vanaf 1 januari 2027

1. Aanleiding

Stichting Vrienden van Duivendrecht vraagt de gemeenteraad om het college op te roepen om vanaf 1 januari 2027 gedurende één jaar een alternatieve afvalaanpak te testen bij de flats en Dorpsplein in Duivendrecht. De aanleiding is het hardnekkige probleem van afval en grofvuil dat naast de ondergrondse containers terechtkomt. Ondanks structurele inzet van handhaving en vuilophaal blijft dit probleem bestaan. Volgens de informatie waarover wij beschikken wordt momenteel ongeveer 20 uur per week aan handhaving ingezet en 5 uur per week aan extra vuilophaal. Samen is dat circa 25 uur per week, oftewel ruim 1.300 uur per jaar. Na ongeveer vier jaar is daarmee de vraag gerechtvaardigd of steeds opnieuw handhaven en opruimen de meest effectieve en doelmatige aanpak is.

2. Het doel: minder afval, schonere buurt en meer duurzaamheid

Het doel van afvalbeleid zou niet moeten zijn om steeds meer afval te controleren en vervolgens op te ruimen. Het doel moet zijn: minder afval produceren, afval zoveel mogelijk scheiden, voorkomen dat afval op straat terechtkomt en de leefomgeving schoonhouden.

Diftar heeft aantoonbaar bijgedragen aan een forse eerste daling van het restafval. Dat positieve resultaat erkennen wij nadrukkelijk. Tegelijkertijd lijkt verdere afvalreductie inmiddels te stagneren en blijven bijplaatsingen rond verschillende flats hardnekkig aanwezig.

Daarom stellen wij voor om naast handhaving ook preventie en een andere inrichting van het systeem daadwerkelijk te testen.

3. Financiële onderbouwing: wat levert Diftar op?

Bij de invoering van Diftar is gekeken naar de financiële baten van minder restafval en minder ledigingen en naar de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing.

De gemeentelijke evaluatie over 2022 laat een forse eerste afvalreductie zien: het fijne restafval daalde met 41 procent ten opzichte van 2021 en kwam uit op 136 kg per inwoner. Ook het aantal ledigingen van ondergrondse restafvalcontainers daalde met 45,27%.

Financieel was het eerste jaar eveneens positief. Een gemiddeld huishouden betaalde in 2022 €287,98 aan afvalstoffenheffing, tegenover een raming van €318,59. Dat is €30,61 lager dan geraamd. Daarnaast ontstond een overschot van €54.735, dat aan de voorziening afvalstoffenheffing werd toegevoegd.

Deze resultaten zijn belangrijk. Zij laten zien dat Diftar wel degelijk baten heeft gehad.

4. De financiële ontwikkeling: de eerste winst is niet het hele verhaal

De oorspronkelijke financiële beoordeling moet inmiddels worden aangevuld met de structurele kosten die in de praktijk zichtbaar zijn geworden.

De investering voor Diftar was aanvankelijk geraamd op €1,2 miljoen. Dit bedrag is vervolgens meerdere malen naar beneden bijgesteld: het krediet werd in 2021 teruggebracht naar €570.000 en in 2022 naar €350.000. In de jaarstukken 2021 wordt een gerealiseerde investering van €144.000 genoemd.

De oorspronkelijke €1,2 miljoen mag dus niet worden beschouwd als daadwerkelijk uitgegeven bedrag. Wel laat deze ontwikkeling zien dat de financiële uitgangspunten tijdens de invoering zijn bijgesteld.

5. Structurele kosten van handhaving en opruimen

De gemeentelijke evaluaties laten zien dat bijplaatsingen vooral bij de Zonnehof- en Lunawegcomplexen in Duivendrecht een probleem vormen. In het eerste halfjaar van 2022 registreerde de gemeente 894 dumpingen, 143 handhavingsverzoeken en 134 bestuurlijke boetes. De evaluatie beschrijft dat het serviceteam en handhaving daar bijna dagelijks bezig waren met het verwijderen van bijplaatsingen, het opruimen van zwerfafval en het uitdelen van boetes. Hiervoor werden extra uren van het serviceteam ingezet.

Ook in de daaropvolgende evaluatie bleef structurele gerichte communicatie en handhaving nodig en werden Lunaweg en Zonnehof als hotspots genoemd.

Volgens de huidige informatie gaat het om circa 25 uur inzet per week. Een zeer grove berekening komt uit op ongeveer €82.000 per jaar en meer dan €325.000 over vier jaar. Dit bedrag is nadrukkelijk slechts een indicatieve berekening op basis van aannames over de kostprijs per uur en is geen door de gemeente vastgesteld bedrag.

En dan is er nog een kostenpost die nauwelijks op de gemeentelijke balans staat: de inzet van vrijwilligers. Veel bewoners ruimen zwerfvuil en afval in hun buurt op. Daarmee nemen zij feitelijk een deel van de gemeentelijke taak over. Ook die maatschappelijke inzet verdient een plek in het totale plaatje.

Juist daarom vragen wij de gemeente om de werkelijke kosten inzichtelijk te maken, inclusief personeelskosten, werkgeverslasten, overhead, voertuigen, materieel, handhaving, extra serviceteamuren, vuilophaal, opruimen en de inzet van vrijwilligers.

6. Stagnatie van de afvalreductie

De grote afvalwinst van 2022 lijkt niet onbeperkt door te zetten. In 2024 kwam het gecorrigeerde fijne restafval uit op 134 kg per inwoner, gelijk aan 2023. De gemeente spreekt zelf van stabilisatie. Daarmee ontstaat een nieuw beleidsmoment: als de eerste grote reductie is gerealiseerd, maar de volgende stap uitblijft, is het verstandig om te onderzoeken of een andere aanpak effectiever kan zijn.

7. Kosten die in een integrale analyse moeten worden meegenomen

Voor een eerlijke beoordeling van het afvalmodel moeten niet alleen de directe baten van Diftar worden meegenomen. Ook de structurele kosten die met het systeem samenhangen moeten zichtbaar zijn.

- investering en exploitatie van het Diftarsysteem;

- afvalverwerking en inzameling;
- handhaving;
- extra inzet van het serviceteam;
- extra vuilophaal en opruimen van bijplaatsingen;
- grofvuilinzameling;
- communicatie en administratie;
- voor zover meetbaar: afvaltoerisme en illegale dumping;
- afvalgerelateerde overlast, waaronder meldingen over ratten.

De kernvraag is vervolgens: wat zijn de netto financiële en maatschappelijke baten van het huidige model? De openbare stukken geven op dit moment onvoldoende basis om die integrale vraag volledig te beantwoorden.

8. Afvaltoerisme en ontwijkgedrag

Een systeem waarbij inwoners betalen voor het aanbieden van restafval kan ook ontwijkgedrag uitlokken. Afval kan naast containers worden gezet, elders worden aangeboden of buiten de gemeente worden gebracht. Niet ieder geval is daarmee automatisch afvaltoerisme. De omvang moet objectief worden vastgesteld.

Het is wel een relevante factor in de integrale beoordeling. Wanneer een financiële prikkel leidt tot afvalverschuiving in plaats van afvalreductie, zijn de maatschappelijke baten kleiner dan cijfers over containerledigingen suggereren.

9. Voorstel: éénjarige proef vanaf 1 januari 2027

Wij stellen voor om bij de betreffende flats en bij het Dorpsplein in Duivendrecht vanaf 1 januari 2027 gedurende één jaar een gecontroleerde proef uit te voeren.

- Open de klep van de ondergrondse restafvalcontainers bij de betreffende flats.
- Maak gedurende de proef het ophalen van grofvuil aan huis gratis.
- Combineer dit met preventie, duidelijke communicatie en actieve bewonersparticipatie.
- Organiseer ludieke acties, bijvoorbeeld een 'Schoonste Flat Challenge'.
- Gebruik Bram de Buizerd als herkenbare, positieve mascotte voor de campagne: 'Bram kijkt mee. Gooi het erin!'

Het uitgangspunt is niet dat handhaving verdwijnt. Wel verschuift de nadruk van uitsluitend repressie naar preventie en het gemakkelijker maken om afval op de juiste manier aan te bieden.

10. De proef moet meetbaar zijn

Wij vragen geen blanco cheque. Juist daarom moet de proef vooraf worden voorzien van een nulmeting en gedurende het jaar consequent worden gemonitord.

- hoeveelheid afval naast de containers;
- aantal bijplaatsingen;
- hoeveelheid restafval;
- aantal uren handhaving;
- aantal uren vuilophaal en serviceteam;
- werkelijke kosten van handhaving en opruimen;
- gebruik van de grofvuilregeling;
- meldingen en ontwikkeling van rattenoverlast;
- bewonerservaring en draagvlak;
- totale kosten en baten per huishouden.

Na afloop moet de huidige situatie worden vergeleken met de proef. Alleen zo kan de gemeenteraad bepalen welke aanpak in de toekomst het meest effectief, duurzaam en doelmatig is.

11. Wat vragen wij van de gemeenteraad?

Wij vragen de gemeenteraad het college op te roepen om:

- een integrale financiële evaluatie van Diftar over 2022–2026 uit te voeren;
- daarbij handhaving, serviceteam, opruimen, vuilophaal, afvaltoerisme en afvalgerelateerde overlast mee te nemen;
- vanaf 1 januari 2027 een éénjarige proef bij de flats in Duivendrecht te starten;
- de klep van de ondergrondse restafvalcontainers tijdens de proef open te stellen;
- grofvuil gedurende de proef gratis aan huis op te halen;
- preventie, communicatie, bewonersparticipatie en ludieke acties onderdeel van de proef te maken;
- de resultaten financieel en inhoudelijk te meten en uiterlijk 1 maart 2028 aan de raad te rapporteren.

12. Conclusie

Vrienden van Duivendrecht is niet tegen Diftar omdat Diftar niets zou hebben opgeleverd. De cijfers laten zien dat de invoering een forse eerste reductie van restafval heeft veroorzaakt.

Maar vier jaar structurele handhaving rond dezelfde hotspots roept een andere vraag op: kunnen we met meer gemak, preventie en bewonersbetrokkenheid hetzelfde of een beter resultaat bereiken? Dat kunnen we niet vooraf weten. Daarom stellen wij geen ideologische keuze voor, maar een meetbare proef.

Het uiteindelijke doel is helder: minder afval, een schonere buurt, minder overlast, lagere maatschappelijke kosten en een duurzamere gemeente.

Wij vragen de gemeenteraad daarom om het college aan te sporen: begin op 1 januari 2027.

Met groene en kleinschalige groet,
M. Heering

Voorzitter
Stichting Vrienden van Duivendrecht

Bronnen financiële onderbouwing

- Gemeentelijke evaluatie Diftar eerste helft 2022;
- Gemeentelijke evaluatie Diftar 2023;
- Jaarstukken Ouder-Amstel 2021 en 2024;
- Programmabegroting Ouder-Amstel 2023 en 2026.

BIJLAGE 1

CONCEPT-MOTIE

Diftar: van handhaven naar voorkomen

De raad van de gemeente Ouder-Amstel, in vergadering bijeen op [datum],

Constaterende dat:

- Diftar mede is ingevoerd met als doel minder restafval, betere afvalscheiding en beheersing van de afvalkosten;
- de invoering heeft geleid tot een aanzienlijke eerste daling van de hoeveelheid restafval;
- verdere afvalreductie inmiddels lijkt te stagneren;
- met name rondom verschillende flats in Duivendrecht sprake blijft van bijplaatsingen, zwerfafval en grofvuil;
- hiervoor structurele inzet van handhaving en vuilophaal noodzakelijk is;
- naar schatting circa 20 uur per week handhavingscapaciteit en 5 uur per week extra inzet van de vuilophaal wordt ingezet;
- daarmee circa 25 uur per week, oftewel ruim 1.300 uur per jaar, aan deze problematiek wordt besteed;
- de integrale kosten van deze inzet onvoldoende inzichtelijk zijn in relatie tot de oorspronkelijke baten-lastenanalyse van Diftar;
- ook mogelijke kosten van afvaltoerisme, illegale dumping en afvalgerelateerde overlast in samenhang moeten worden beschouwd;

Overwegende dat:

- voorkomen beter is dan achteraf handhaven en opruimen;
- het doel van afvalbeleid uiteindelijk moet zijn: minder afval, een schonere leefomgeving en meer duurzaamheid;
- gemak, preventie, communicatie en bewonersbetrokkenheid kunnen bijdragen aan gewenst gedrag;
- na meerdere jaren structurele handhaving het verstandig is om een alternatieve aanpak daadwerkelijk te testen;
- een tijdelijke proef de mogelijkheid biedt om beleid op basis van meetbare resultaten te beoordelen;

Verzoekt het college:

- Uiterlijk 1 januari 2027 een éénjarige proef te starten met een alternatieve afvalaanpak bij de betreffende flats in Duivendrecht;
- gedurende deze proef de klep van de ondergrondse restafvalcontainers bij deze flats open te stellen;
- gedurende de proef grofvuil gratis aan huis op te halen;
- de proef te combineren met preventie, communicatie, bewonersparticipatie en ludieke acties;
- voorafgaand aan de proef een nulmeting uit te voeren;
- de werkelijke kosten van de huidige aanpak inzichtelijk te maken, waaronder handhaving, serviceteam, vuilophaal en opruimen;
- waar mogelijk ook de kosten en omvang van afvaltoerisme, illegale dumping en afvalgerelateerde overlast mee te nemen;
- de proef te evalueren op basis van onder meer hoeveelheid afval naast containers, restafval, bijplaatsingen, handhavingsuren, opruimuren, kosten, grofvuil, meldingen van rattenoverlast en bewonerservaring;
- de gemeenteraad uiterlijk 1 maart 2028 te informeren over de resultaten en daarbij de totale kosten en effecten van de proef te vergelijken met de huidige aanpak;

en gaat over tot de orde van de dag.

[Naam indiener(s)]

[Fractie(s)]